

Carlota Gurt: "Hi ha una certa passivitat entre la gent, de culpar els altres i de no assumir la responsabilitat sobre la pròpia vida"

L'escriptora va inaugurar el cicle Punt de Lectura d'Agullana aquest passat divendres parlant sobre la novel·la Els erms, premi Anagrama, i el seu procés d'escriptura

La novel·la Els erms neix de l'abandonament d'un text anterior i d'una emoció que va sentir quan va visitar el pantà de Sau en temps de sequera. Sempre és així el seu procés d'escriptura, necessita que una emoció l'atrapi? Més que una emoció, una realitat. Normalment els textos sempre parteixen d'alguna cosa real que no vol dir que sigui una autoficció, perquè a vegades hi ha aquesta confusió. Al final, tots els textos de tothom parteixen de la realitat, d'alguna cosa que et crida, alguna imatge, algun títol, alguna paraula, alguna emoció. En aquest cas, no més que d'altres vegades. Això de veure el pantà buit va ser com molt corprenedor, una cosa molt bèstia veure aquella manca d'aigua. Com que estava encallada escrivint una altra novel·la i no hi havia manera... Jo sempre dic que escric de coses que em mouen o que m'interessen, coses sobre les quals em pregunto i no tinc resposta. Doncs, en el cas d'Els erms, com tenia aquesta mena de sensació que estava igual, així, com seca, escriuria sobre això. Durant el procés crec que la va començar, però que es va aturar un temps per després reprendre-la escrivint cada dia fins acabar. Sempre és així? No, no ho havia fet mai perquè no m'ho puc permetre econòmicament, bàsicament. Vaig escriure unes seixanta o setanta pàgines i em vaig aturar perquè tinc moltes altres feines i a vegades no trobo l'espai, ni físic ni mental. Així ho vaig deixar molt temps, però llavors ja vaig veure que estava com procrastinant. Vaig demanar una beca pensant que, si me la donaven, em dedicaria tota la tardor a escriure. Llavors no vaig agafar feines per la tardor, però no em van donar la beca. I això va ser una mica frustrant, perquè sempre me l'havien donada i no sé per què aquest cop no i, a més, me la van denegar dos anys seguits. Això em va trastocar una mica els plans, perquè m'havia alliberat la tardor de feina, però jo necessito ingressar. Tenir aquells 10.000 euros o no tenir-los era la diferència de tenir el temps o no tenir-lo. A més, si et deneguen la beca és com que t'estiguin dient que el teu projecte és una merda. Entenc que n'hi ha molts i que no a tothom se li pot donar, però inevitablement penses hi ha cinquanta beques, no una. Això em va desanimar bastant. Un dia, el setembre, em sembla, vaig haver de fer molts quilòmetres i vaig estar com vuit hores al cotxe conduint, sola, i allà em vaig convèncer, vaig decidir que l'havia d'escriure i que si quedava fatal, doncs que quedés fatal. Vaig decidir deixar-me un mes i mig, que era el màxim que em podia permetre no estar ingressant. És una inspiració brutal perquè o ho faig en aquest mes i mig o no ho faig. Llavors em vaig obligar a escriure cada dia i així vaig fer el primer manuscrit brut. Hi ha molta feina, però quan acabes el primer manuscrit, almenys tens una idea més literal del text. Haver de crear en aquestes condicions, hi ha d'haver molta voluntat darrere. Una voluntat absolutament absurda que jo ja estic perdent, perquè dius prou. No té gaire sentit. Vostè ha dit en alguna ocasió que escriure o publicar la fa sentir molt vulnerable, que preferia, fins i tot, fer l'actual monòleg Una aniquilació fallida amb el qual està rebent molts inputs positius que no exposar-se tant amb les novel·les. Sí i la veritat no sé per què. Perquè al final pujar a un escenari hauria de ser més... Però no, perquè la gent que et ve a veure ja sap de què va i quan acabes tens una reacció molt directa, el públic surt molt content i agraït, molt entusiasta. I sempre venc llibres, un futimer, perquè realment captes que hi ha un entusiasme, que hi ha una sensació que serveix per a alguna cosa. Jo crec que el monòleg és una mena de servei públic i hi ha moltes dones molt agraïdes i homes també. En canvi, si publiqués un llibre és com si el tiressis dins un pou. És veure el llibre entremig de milers de novetats, perquè estem absolutament ofegats de novetats. Sí que et fan ressenyes positives, m'han entrevistat de tot arreu, però i què? Això què em portarà? A vendre'n quants? Tres

mil? Quatre mil? Vuit mil? Al final és el que és i tu per cada exemplar treus un 10%. Si n'arribes a vendre vuit mil, que seria una burrada, vol dir que treus 16.000 euros per una feina que és temps, implicació, anar a fer entrevistes, promoció, presentacions, són moltes hores. Això en el cas que anés meravellosament bé, quan la majoria dels llibres no hi van. Però vostè és reincident. Jo no sé per què em poso a escriure en aquestes condicions. També, hi ha la sensació que és una batalla que lliuro jo sola. A la meua parella, l'altre dia, per exemple, li van oferir un cicle de cinc conferències i em va dir que estava ben pagat: 150 euros per cada conferència. Si has de descomptar l'IRPF i, a més, preparar-la, al final què et queda? És humiliant. I si jo, que soc la gran batalladora pels drets econòmics, la mateixa parella fa aquestes coses, agafa feines de merda, amb retribucions de merda, què vols. O tots ens unim una mica, cosa que no passarà, perquè aquí cadascú té el seu ego, perquè el que volem és publicar, encara que després en venguem tres. Hi ha un problema d'egos en circulació i tot plegat em deixa una mica fastigejada. Tot i que he guanyat el Premi Anagrama i estic molt contenta d'haver-lo guanyat perquè et dona visibilitat. Els erms l'obre amb una frase de l'Apocalipsi que diu: 'Qui tingui set, que vingui'. Això em fa pensar que els dos protagonistes, la Ramona i en Faust, senten aquesta set de viure, d'aconseguir una existència més plena, de no ser com aquells peixos que s'ofeguen al pantà de Sau. Sí, clar, és agafar la idea de la sequera no només climàtica, sinó una mica existencial. Que necessitem aigua per viure, i que de vegades no saps on trobar-la perquè no n'hi ha. Al final, les il·lusions són la capacitat d'inventar l'aigua que necessites, de ser capaç de creure i de visualitzar dins del teu cap un futur diferent. I a vegades costa. Els erms és una novel·la sobre les il·lusions, de què fem quan no en tenim. D'aquí totes aquestes metàfores que conté: la dels peixos morts, l'ull sec, les cicatrius, aquesta cosa dels símbols que sempre m'agrada molt. La Ramona sembla que prefereix entretenir-se amb l'entorn abans de mirar dins seu. Ella té un perfil clarament allò que els psicòlegs en diuen, evitador del conflicte. La Ramona va a la seva i si alguna cosa no està bé, fa veure que tot va bé, perquè, al final, encara el conflicte és més esgotador i desgasta. Llavors, fins que no arriba el moment evita tenir conflicte. Això és un perfil psicològic que, a més, no s'assembla gens al meu. Hi ha aquesta tendència a identificar la Ramona amb mi, una cosa bastant irritant, la veritat. Jo detesto bastant les persones evitatives perquè jo soc tot el contrari, quan veig un conflicte hi vaig de cap i quan abans me'l tregui de sobre, millor. Però hi ha gent així. Per exemple, fa això de la mentida, s'escuda en la mentida i fa tota aquesta patologia de la necessitat i el sentit de les mentides, perquè, clar, la gent que diu mentides, bé que es deuen explicar alguna cosa, no? Al final, és fer aquest exercici, preguntar-se què s'explica a si mateixa la gent que es diu mentides. Per què creuen que mentir és convenient? A l'altra banda trobem en Faust, un home que sent una pressió molt forta, tant en el seu entorn laboral com personal. És un home molt acomplexat, bastant covard, que mai s'ha acabat d'atrevir a perseguir les coses que vol. Està en una situació com de frustració, podríem dir. Però bàsicament, és una persona amb molt poca autoestima. Observant-los et preguntes per què sovint mantenim situacions que ens desagraden o que ens fan infeliços durant molt temps? Perquè és més còmode. Qualsevol cosa que alteri el que coneixem és un possible error. Tu coneixes allò i, ara, si en surts potser vas a pitjor, no ho saps. Al final, la por ens atura. Hi ha molta gent que té feines que no li agraden i si no fas res, a part de queixar-te, no canvien coses. És una cosa que diem sovint: deixa de queixar-te i fes alguna cosa. Que no vol dir que demà puguis canviar de feina, i que si no t'agafen potser has d'estudiar alguna cosa i d'aquí a tres anys plantejar-te el canvi. Però si no fas res, allò no canviarà. Hi ha una certa passivitat entre la gent, de culpar els altres i de no assumir la responsabilitat sobre la pròpia vida. Els erms és un llibre circular: comença igual que com acaba, tot i que al final el lector hi afegeix nous significats. També els personatges només es troben al principi i al final, la resta viuen en temps diferents. La idea era començar pel final, perquè clar, com que és una novel·la que tampoc és que sigui trepidant d'acció, en el sentit que, passen poques coses, llavors és molt important com les endreces perquè el lector pugui tenir un cert interès a llegir, a respondre preguntes. M'agradava la idea de començar pel final, que saps que aquests dos personatges es trobaran, però d'entrada sembla impossible, que són dues persones que no tenen res a veure. Posant el final al principi, et permet que el lector tingui una pregunta, és a dir, aquests dos com es trobaran i que vulgui continuar llegint per respondre-se-la. Quan escrius, això també ho has de tenir en compte perquè a vegades, si no, ens abandonem perquè això ens agrada, però, clar, hi ha algú que s'hi ha d'interessar i persistir. A Els erms hi ha força humor i també molta llum, tot i que els personatges arrenquen en situacions una mica depriments. Quan parles d'això

penses, com faig un llibre sobre la sequera i sobre la manca d'il·lusió sense que et quedi un llibre xof. Al final, si el fons i les formes es contaminen l'hem cagada. I això era una cosa que em feia partir, però l'humor sempre és un gran contrapès a certes coses. A l'òpera Estètica i massacre de la qual he fet el llibret també hi ha molta ironia perquè, a vegades, les coses són massa solemnes, massa tràgiques o massa lacrimògenes que carreguen i, fins i tot, arriben al ridícul. Respecte a la llum, sí, crec que és una cosa nova perquè els meus textos sempre han estat una mica foscos i aquest cop em vaig proposar que hi hagués una mica més de llum. Que potser fins al final de tot, no la veus, però jo crec que entre això i una certa mirada irònica en alguns punts per arribar al final com si obrissis la porta d'un balcó i que de cop entra com un aire fresc que ho il·lumina tot. Autora: Carlota Gurt

Editorial: Anagrama Pàgines: 248 Preu: 18,90 euros Els espais on succeeix l'acció -el pantà de Sau i els Monegres- tenen molt de pes i els hi dona una altra dimensió. Per exemple, quan surt en escena el tren i ens el presenta com una presó. Els paisatges, els escenaris, no deixen de ser escenaris literals perquè també parlem de la sequera climàtica, però són espais simbòlics. Tot té una possible doble lectura i que no cal que la vagis a buscar perquè si no el text també té sentit. Al final aquests deserts que ens envolten i en els quals habitem -en aquest cas, els Monegres i el pantà- m'interessaven en aquest sentit. A Els erms també es fan moltes referències al món de l'art. Apareixen, per exemple, els elefants de Dalí al castell de Púbol. Quan tu penses en un personatge, quan l'imagines amb les seves dèries, el vas construint de mica en mica. I això de l'art per mi tenia sentit perquè fa que, d'alguna manera, sigui més visual. Si no coneixes els quadres, els has de buscar, cosa que és més empipadora, però bé, d'alguna manera tu escrius, però tot allò es veu realment i crec que això és important. Per això també les descripcions o l'ús de metàfores, encara que sigui una idea abstracta. En el cas dels elefants de Dalí aquests són quilòmetre 0 perquè vius on vius i tens uns referents visuals. Hi ha un moment donat a la novel·la que es llança la pregunta a l'aire sobre un fet incidental pot canviar la trajectòria d'un món. Vostè ho creu? La vida està feta d'un cúmul de casualitats. Jo, per exemple, quan vaig estudiar la primera carrera va ser com per casualitat perquè vaig anar a casa d'una amiga i no sabia què posar, i la germana em va dir que acabava de sortir una carrera nova. Però si jo aquell cap de setmana no hagués anat a casa d'aquella amiga, no hauria acabat d'estudiar aquella carrera i tot hagués sigut diferent, no hagués tingut aquells amics, la meua parella com la vaig conèixer. Totes les nostres vides són un cúmul de casualitats. Kundera ja ho deia: Com més casualitats porten una cosa, més bona és. No saps mai. Potser surts al carrer i t'atropellen o surts al carrer i et trobes amb algú que no t'has vist en vint anys i que, de cop, et revifa i et canvia la vida per algun motiu. Això és la tragèdia i la gràcia de la vida, que és sempre imprevisible. Després del pas per Agullana té dues cites més a l'Empordà. La primera a l'Espai Olivar de Ventalló on representa Una aniquilació fallida el 17 de juliol i el 25 de juliol s'estrena una versió ampliada de l'òpera Estètica i massacre, amb llibret seu, al Festival Perelada. Aquest llibret porta el nom de l'assaig que el personatge de Ramona té pensat escriure i acaba per desistir. Com que el títol m'agradava molt, vaig pensar, que el faria servir a Els erms. L'any passat vam fer la versió de l'òpera de mitja hora al Liceu i ara a Peralada s'ha ampliat a mitja hora més, una cosa una mica estranya, perquè, clar, tu tens un llibret tancat que és de mitja hora, i de cop has d'allargar-lo pel final, cosa que és una mica ortopèdica perquè la història és la que és. Veurem com anirà.

Font del document:

<https://www.diaridegirona.cat/cultura/2026/07/07/carlotagurt-hi-certa-passivitat-entre-la-gent-culpar-els-altres-no-assumir-la-responsabilitat-sobre-la-propia-vida-132210677.html>